

Történeti munka jelent meg a szombathelyi püspöki felsőoktatási intézmények hallgatóiról

KULTÚRA - 2023. május 11., csütörtök | 13:19

Város- és egyháztörténeti jelentőségű az a kötet, amelyet május 8-án mutattak be Szombathelyen, az Eölbey-házban. Szögi László történész, levéltáros a szombathelyi püspöki líceum és szeminárium 1790 és 1850 közötti diákjairól fellelhető forrásanyagokat dolgozta fel kollégájával, Kmety Adriennel együtt.

Szögi László, a budapesti ELTE Egyetemi Könyvtár korábbi főigazgatója több mint harminc éve kutatja a magyar értelmiség kialakulását, megvizsgálva és adatokat gyűjtve a felsőoktatási intézményekben tanulókról. Szombathelyen a líceum és a szeminárium diákjairól fellelhető forrásanyagokat dolgozta fel munkatársával együtt.

Székel János szombathelyi megyéspüspök a könyvbemutatón mondott beszédében Szily Jánost, az egyházmegye első püspökét állította a jelenlévők elé példaként, aki kinevezése után jelentős fejlesztésekbe kezdett Szombathelyen. Azt látjuk ebből, hogy a kereszténység mindig is kultúramegtermékenyítő, történelmet formáló erő volt. Az európai kultúra leginkább a kereszténység szellemi, erkölcsi, lelki kincséből született, majd amikor az ókori keresztény kultúra válságba került, akkor a bencés szerzetesekkel az élen kolostorokban mentették át az ókori tudást és a kereszténységet – mondta a megyéspüspök. A főpásztor szerint napjainkban is válságban van a nyugati világ, ezért fontos olyan erődítményeket építeni, ahol a kultúra és az értékek átmenthetők, megőrizhetők.

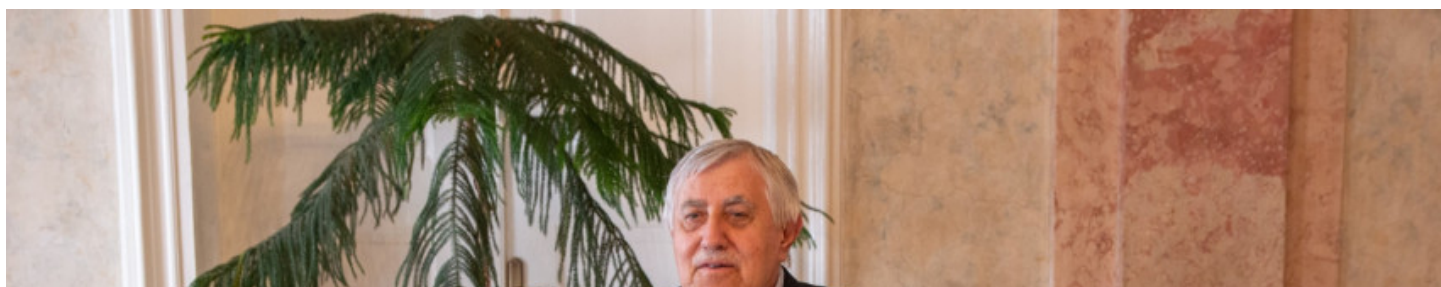

Székely János hangsúlyozta, bár Szily János már 1780-ban felépíttette a szemináriumot, mégsem indulhatott el itt az oktatás, mert II. József úgynevezett generális szemináriumok működtetését rendelte el, és az egyházmegye kispapjainak Pozsonyban kellett tanulniuk. Csak 1790-ben kezdődhetett meg a szemináriumban az oktatás. Néhány évvel később megnyílt a líceum is, ami kétéves bölcsészeti képzést jelentett, ahol világiak is tanulhattak.

Országos szinten csak az egri és a szegedi líceum volt népesebb a korban, mint a szombathelyi – idézte a könyv adatait a megyéspüspök. Olyan tanárok oktattak, mint például Kulcsár István bencés szerzetes, aki kiadta Mikes Kelemen leveleit, Kresznerics Ferenc nyelvész vagy Bitnitz Lajos, aki a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt.

Székely János idézte Széchenyi István szavait: „Egy nemzet igazi gazdagsága a kiművelt emberfők sokasága.” Szombathelyen ezekben az évtizedekben virágzott a felsőoktatás, és erre manapság is szükség volna – tette hozzá. Olyan pedagógusokra, orvosokra, jogászokra, közgazdászokra, akik az evangélium értékeit, az emberi élet értékeit ismerik. Akik nem csak technikai tudást kapnak, hanem az emberi élet értelméről, okáról, céljáról is beszélgetnek velük. „Szükség lenne Szombathelyen ma is megerősíteni, megújítani a felsőoktatást, és remélem ebben az Egyháznak, akár az egyházmegyének is szerepe lehet” – mondta Székely János.

Szögi László történész a Szombathelyi Egyházmegye honlapjának, a *martinus.hu*-nak elmondta: a magyar értelmiség kialakulását szerette volna már több mint három évtizeddel ezelőtt megvizsgálni az eredeti források alapján. Ehhez azt kellett megtudnia, hogy kik jártak külföldön egyetemre, majd később hazánkban valamelyik felsőoktatási intézménybe. Előbb tehát Európa nagy egyetemein kutattak a magyar hallgatók után, aminek eredményeként közel 101 ezer külföldön tanult magyar beiratkozását ismerik a középkori kezdetektől 1918-ig. Ezt követte a viszonylag későn kialakuló magyar felsőoktatási intézmények forrásainak feltárása. Az itt összegyűjtött információkból elektronikus adatbázist hoztak létre, amely tartalmazza mindazt, amit a tanulmányokról és a személyi adatokról tudnak. Ezeket kezdték el az elmúlt években könyvekben kiadni.

A szombathelyi felsőoktatási intézmények – a líceum és a szeminárium – adataival együtt már 27 kötet jelent meg a különböző magyarországi jogakadémiák, líceumok, teológiák hallgatóiról. A szerzők terve az, hogy jövőre, a vizsgált időszak kezdetétől egészen 1850-ig, a külföldön és hazánkban beiratkozott hallgatókról feltárt információkat interneten is elérhetővé teszik a kutatók számára. Ez nagy segítséget jelent a történészeknek, és lehetővé teszi akár nemzetközi összehasonlítások elvégzését is.

A kötetben a diákok nevei mellett megtalálható például a születési évük és helyük is, akár csak a szüleikről az anyakönyvekben leírt információk, és találunk kimutatást

arról is, hogy milyen társadalmi helyzetű emberek tanultak Szombathelyen, mely településekről érkeztek.

A szombathelyi felsőoktatási intézmények hallgatóiról szóló kiadványt Sasfi Csaba, a Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) Országos Levéltárának nyugalmazott főlevéltárosa mutatta be a megjelenteknek.

A szombathelyi vonatkozású könyv mellett azt a monográfiát is bemutatták az Eölbey-házban, ami a külföldi egyetemeken tanuló magyar diákokról szól Szögi László kutatásai nyomán.

Forrás és fotó: [Szombathelyi Egyházmegye](#)

Magyar Kurír